

Sygn. akt *I ACa 1146/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Fijałkowska

Sędziowie: Małgorzata Kaźmierczak

Małgorzata Gulczyńska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko **K. (...) we W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 5 sierpnia 2019r. sygn. akt XVIII C 448/18

umarza postępowanie apelacyjne w części ponad kwotę 160.501,48 zł objętej tytułem wykonawczym opisanym w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, a w pozostałej części apelację oddała.

Małgorzata Kaźmierczak Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Gulczyńska

Sygn. akt *I ACa 1146/19*

UZASADNIENIE

W dniu 20 marca 2018 r. powód A. S. wniósł pozew przeciwko Kancelarii (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej z siedzibą w P. o pozbawienie w całości w stosunku do niego wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7 lipca 2010 roku (sygn. akt I Nc 347/10), opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 13 sierpnia 2010 roku wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 8 października 2015 roku (sygn. akt I Co 467/15) wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2017 roku (sygn. akt I Co 343/17), opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 5 grudnia 2017 roku przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

- 1. pozbawił w całości w stosunku do powoda A. S. wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie I Nc 347/10, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 13 sierpnia 2010 r. wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 8 października 2015 r. w sprawie I Co 467/15 wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2017 r. w sprawie I Co 347/17 opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 5 grudnia 2017 r. przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu;**
- 2. kosztami procesu obciążył pozwanego w całości i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz kwotę 237 zł tytułem kosztów postępowania zabezpieczającego w sprawie XVIII Co 11/18;**
- 3. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu kwotę 12.843 zł tytułem nieuiszczonej przez powoda opłaty od pozwu.**

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski

W dniu 7 lipca 2010 roku Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny (sygn. akt I Nc 347/10) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądzając od pozwanych (...) S.A. w P. i A. S. (powoda) aby solidarnie zapłacili na rzecz M. G. (2) kwotę 256.856,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 10.428,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Nakaz opatrzony został klauzulą wykonalności z dnia 13 sierpnia 2010 roku wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 8 października 2015 roku (sygn. akt I Co 467/15) wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2017 roku (sygn. akt I Co 343/17) o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz pozwanego, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 5 grudnia 2017 roku przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu.

W dniu 18 listopada 2013 roku powód oraz (...) SA zawarli z M. G. (2) porozumienie. W treści porozumienia z dnia 18 listopada 2013 roku, zawartego z pierwotnym wierzycielem wymienionego tytułu egzekucyjnego (M. G. (2)), powód zobowiązał się do ratalnej zapłaty należności obejmującej należność główną i koszty procesu z nakazu zapłaty (kwota 256.856,16 zł oraz 10.428 zł, łącznie 267.284,16 zł). Powód zobowiązał się do spłaty wskazanej należności w następujący sposób: pierwsza rata w kwocie 20.000 zł w terminie do 22 listopada 2013 r., kolejne 24 raty w kwocie 10.000 zł płatne miesięcznie w terminie do 25 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, ostatnia rata rozliczeniowa w kwocie 7.284,16 zł płatna do 25 stycznia 2016 r.

Wierzyciel na podstawie porozumienia zrezygnował z dochodzenia odsetek od jakichkolwiek kwot określonych pod warunkiem dokonywania przez dłużnika terminowych płatności rat. Wierzyciel po dokonaniu przez dłużnika płatności pierwszej raty zobowiązał się cofnąć wszystkie wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego mające na celu wyegzekwowanie należności opisanych w §1 niniejszego porozumienia. Zgodnie z §2 pkt 5 w przypadku opóźnienia w spłacie zobowiązania przekraczającego 5 dni roboczych, od wskazanej daty płatności w § 2 pkt 1, cała pozostała niezapłacona należność wraz z odsetkami ustawowymi wynikająca z nakazu zapłaty staje się natychmiast wymagalna, sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania egzekucyjnego.

Dnia 10 czerwca 2014 roku powód został zawiadomiony o zmianie numeru rachunku bankowego M. G. (2).

Pismami z dnia 15 grudnia 2014 roku M. G. (2) oraz jej następcą prawnym (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. w ramach ww. wierzytelności, powiadomili powoda o cesji przedmiotowej sprawy wierzytelności i nowym rachunku bankowym do dokonywania wpłat.

Stosownie do powyższego porozumienia powód załączył zastawienie operacji dokonanych na rachunku bankowym (...) za poszczególne okresy, z których wynika że dokonywał wpłat na rzecz M. G. (2), tj. – zgodnie z chronologią załączonej dokumentacji: w okresie od 21 listopada 2013 r. do 30 kwietnia 2014 r. kwoty: 20.000 zł w listopadzie

2013 r., 10.000 zł w grudniu 2013 r., 10.000 zł w styczniu 2014 r., 10.000 zł w lutym 2014 r., 10.000 zł w marcu 2014 r., 10.000 zł w kwietniu 2014 r. – tj. łącznie 70.000 zł w analizowanym okresie; w okresie od 22 maja 2014 r. do 12 grudnia 2014 r. kwoty: 10.000 zł w maju 2014 r., 10.000 zł w czerwcu 2014 r., 10.000 zł w lipcu 2014 r., 10.000 zł w sierpniu 2014 r., 10.000 zł we wrześniu 2014 r., 10.000 zł w październiku 2014 r., 10.000 zł w listopadzie 2014 r., kwoty 10.000 zł w grudniu 2014 r. – tj. łącznie 80.000 zł w analizowanym okresie; w okresie od 30 stycznia 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r. kwoty: 10.000 zł w styczniu 2015 r., 10.000 zł w lutym 2015 r., 10.000 zł w marcu 2015 r., 10.000 zł w kwietniu 2015 r. – tj. łącznie 40.000 zł w analizowanym okresie; w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 15 stycznia 2016 r. kwoty: 10.000 zł w czerwcu 2015 r., kwoty 10.000 zł w lipcu 2015 r., 20.000 zł w sierpniu 2015 r., 10.000 zł we wrześniu 2015 r., 10.000 zł w październiku 2015 r., 10.000 zł w listopadzie 2015 r., 17.284,16 zł w styczniu 2016 r. – tj. łącznie w analizowanym okresie uiścił 87.284,16 zł;

Powód spłacił w całości obciążające go zadłużenie w wysokości 267.284,16 zł (z uwzględnieniem kosztów procesu), suma wpłat wyniosła łącznie 277.284,16 zł.

Pomimo spłaty wierzytelności pieniężnej objętej przedmiotowym tytułem wykonawczym, pozwany legitymujący się jako nabywca wierzytelności, skierował do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla (...) we Wrocławiu A. R. wniosek o wszczęcie przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 7 lipca 2010 r. (sygn. akt I Nc 347/10), opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 13 sierpnia 2010 r. wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 8 października 2015 r. (sygn. akt I Co 467/15) wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2017 r. (sygn. akt I Co 343/17), opatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 5 grudnia 2017 r. przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu. Zainicjowane w powyższy sposób postępowanie toczy się obecnie przed ww. Komornikiem pod sygn. akt Km 50/18.

W dniu 16 lutego 2018 r. (pismem z dnia 5 lutego 2018 r.) pozwany skierował do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu w sprawie KM 50/18 wniosek o ograniczenie egzekucji o dokonane przez dłużnika wpłaty.

Po poinformowaniu komornika o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego (XVIII Co 11/18) w sprawie Km 50/18 przez Sąd postanowieniem z dnia 20 lutego 2018 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu ograniczył dłużnikowi egzekucję o kwotę 277.284,16 zł. Komornik ustalił aktualny stan zadłużenia następująco: należność główna 148 326,95 zł, odsetki wyliczone na dzień 20 lutego 2018 r. 12 174,53 zł, opłata egzekucyjna 23 248,97 zł, wydatki gotówkowe 100,00 zł.

Powództwo okazało się uzasadnione w ocenie Sądu I instancji. Podstawą żądania przez powoda pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności był art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. tj. nastąpienie po powstaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło.

W wyroku z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie I CSK 282/08 Sąd Najwyższy podkreślił, że skutek w postaci wygaśnięcia zobowiązania wywierają w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak: wykonanie zobowiązania przez spełnienie świadczenia zgodnie z jego treścią, potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu, świadczenie w miejsce spełnienia (datio in solutum). Natomiast skutek w postaci niemożności egzekwowania zobowiązania wywierają w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak: prolongata terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty, przedawnienie roszczenia. Skoro w art. 840 § 1 pkt 2 kpc jest mowa o zdarzeniu, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, to przepis ten może mieć zastosowanie jedynie do takich jak wyżej wymienione lub podobnych zdarzeń, a więc wyłącznie mających charakter materialnoprawny.

Sąd ustalił, że w powód spełnił roszczenie zgodnie z nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7 lipca 2010 roku (sygn. akt I Nc 347/10), a zatem zobowiązanie wygasło, gdyż powód spłacił w całości obciążające go zadłużenie w wysokości 267.284,16 zł (z uwzględnieniem kosztów procesu), suma wpłat wyniosła łącznie 277.284,16 zł.

Zaledwie trzy spośród dokonanych przez powoda wpłat dokonane były z większym niż pięciodniowe opóźnienie, przy czym pierwsza dotyczyła raty za maj 2015 roku (wpłata 1 czerwca 2015 r. zamiast 25 maja 2015 r.), rata za czerwiec 2015 r. (wpłata 6 lipca 2015 r. zamiast 25 czerwca 2015 r.) oraz rata za lipiec 2015 r. (wpłata - 3 sierpnia 2015 r. zamiast 25 lipca 2015 r.).

Pomimo spłaty wierzytelności pozwany legitymujący się jako jej nabywca skierował do Komornika wnioski o wszczęcie przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego w oparciu o tytuł wykonawczy. Twierdzenia pozwanego jakoby porozumienie z dnia 18 listopada 2013 roku nie obowiązywało ze względu na trzykrotne opóźnienia w zapłacie rat były, w ocenie Sądu Okręgowego, chybione.

Przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego pozwany nigdy nie poinformował powoda, że porozumienie przestało łączyć strony, a powód cały czas uiszczał raty zgodnie ze zobowiązaniem z porozumienia, aż do spłaty całej należności. Powód cały czas miał świadomość, że porozumienie z dnia 18 listopada 2013 r. obowiązuje, regularnie dokonywał spłat zadłużenia, zgodnie z jego treścią, aż do jego całkowitego zaspokojenia.

Pozwany nigdy nie poinformował powoda, że niezapłacona część zobowiązania wobec spóźnienia z płatnością raty stała się natychmiast wymagalna, a dokonywane przez niego wpłaty zaliczane są na poczet innych należności niż wskazane w porozumieniu.

Tymczasem powód wyraźnie wskazywał w tytule przelewów, że dokonuje „spłaty zgodnie z porozumieniem z dnia 18.11. (...)”, co oznacza, że dokonywał wpłat wyłącznie na poczet należności głównej oraz kosztów procesu, tak jak przewidywało porozumienie.

Po opóźnieniu w płatności raty, pozwany nie skierował sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, choć w myśl § 2 ust. 5 porozumienia w przypadku opóźnienia w spłacie zobowiązania przekraczającego 5 dni roboczych, od daty płatności wskazanych w §2 pkt 1, cała pozostała niezapłacona należność wraz z odsetkami ustawowymi wynikająca z nakazu zapłaty stawała się natychmiast wymagalna, a sprawa miała być kierowana na drogę postępowania egzekucyjnego.

Opóźnienie w zapłacie raty nastąpiło pierwszy raz w maju 2015 roku, natomiast pozwany sprawę na drogę postępowania egzekucyjnego skierował dopiero w styczniu 2018 roku. Sąd nie ustalił przyczyn, dla których pozwany dopiero w toku niniejszego postępowania podniósł twierdzenia o nieterminowym uiszczaniu rat przez powoda. Co istotne, pozwany wszczął postępowanie egzekucyjne do całości zobowiązania wynikającego z nakazu zapłaty pomimo, że na rachunek bankowy wierzyciela regularnie wpływały kwoty spłat ratalnych uiszczane przez powoda. Pozwany dopiero po wszczęciu egzekucji zorientował się lub chciał się zorientować, ile z wymaganych należności powód już uiszczył i dopiero wówczas zwrócił się z wnioskiem o ograniczenie egzekucji.

W ocenie Sądu, wobec braku informacji ze strony pozwanego o wygaśnięciu porozumienia i systematycznych wpłat powoda wymaganych rat, roszczenie pozwanego zostało zapłacone w całości, czego dowodziły przedłożone przez niego wyciągi z rachunku bankowego.

Z ostrożności procesowej powód podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w zakresie wierzytelności pozwanego w części niezaspokojonej przez powoda, jednakże Sąd Okręgowy uznał po analizie podejmowanych czynności, że nie jest ono przedawnione.

Na mocy art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd uwzględnił powództwo i pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7 lipca 2010 roku (sygn. akt I Nc 347/10), opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 13 sierpnia 2010 roku wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 8 października 2015 roku (sygn. akt I Co 467/15) wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 25 listopada 2017 roku (sygn. akt I Co 343/17), opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 5 grudnia 2017 roku przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu.

W punkcie 2 wyroku kosztami procesu na podstawie art. 98 k.p.c. obciążył pozwanego w całości i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10 800,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz kwotę 237,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego w sprawie XVIII Co 11/18. W punkcie 3 Sąd na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 623) nakazał ściąganie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Poznaniu kwoty 12 843 zł tytułem nieuiszczonej przez powoda opłaty od pozwu.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo (pkt 1), rozstrzygającej o kosztach postępowania (pkt. 1 i 3) i zarzucił naruszenie umowy stron w zw. z art. 65 k.c. i art. 353 k.c. polegające na nietrafnym przyjęciu, że porozumienie stron trwało nadal, mimo niewypełnienia przez powoda jego postanowień, co stoi w sprzeczności z treścią i istotą tego porozumienia.

Wskazując na ten zarzut wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W piśmie procesowym z dnia 24 września 2020 r. pozwany cofnął apelację w zakresie zaskarżenia ponad kwotę 160.501.48 zł i wniósł o zwrot opłaty sądowej od apelacji w części cofniętej (k.398 – 399). Miało to związek z ograniczeniem egzekucji o wpłacone przez powoda należności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Ustalenia Sądu I instancji oraz ich ocenę prawną Sąd Apelacyjny w całości podziela oraz przyjmuje za własne. W ramach przeprowadzonej kontroli instancyjnej Sąd II instancji nie dostrzegł uchybień, które winny być uwzględnione z urzędu.

Pozwany w apelacji nie zakwestionował dokonanych ustaleń faktycznych ani też oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Podważał dokonaną wykładnię zawartego w dniu 18 listopada 2013 r. porozumienia, co doprowadziło w jego opinii Sąd Okręgowy do błędnego wniosku, że zobowiązanie powoda wynikające ze zwalczanego tytułu wykonawczego wygasło. Twierdził, że porozumienie wygasło w związku z opóźnieniami powoda w spłacie zobowiązania. Skutkiem czego natychmiast wymagalna stała się cała należność. Nie miało przy tym znaczenia w jego opinii to, że pozwany nie informował powoda o nieobowiązaniu porozumienia, jak i fakt nieszczęścia postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 65 § 1 k.c. oświadczenia woli należy tłumaczyć stosownie do okoliczności, w których zostały złożone. Uwzględnić też należy zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, pozostające w związku z towarzyszącymi okolicznościami (kontekstem), w jakich dochodzi do złożenia oświadczenia woli. Oceny należy dokonywać przy uwzględnieniu zwyczajów istniejących w momencie dokonywania czynności prawnej. Przy dokonywaniu wykładni umowy (art. 65 § 2 k.c.) znaczenie mają także dwa dodatkowe elementy oceny, którymi są cel umowy oraz zgodny zamiar stron. Mają one pierwszeństwo przed innymi dyrektywami wykładni.

Jak wynikało z treści porozumienia jego celem była ratalna spłata długu powoda ustalonego prawomocnym orzeczeniem sądu, przy czym wierzyciel zrezygnował z odsetek pod warunkiem terminowych płatności ustalonych rat.

Kluczowe znaczenie dla stwierdzenia czy zobowiązanie powoda wygasło miała wykładnia postanowień regulująca skutki uchybienia terminu płatności ustalonych rat.

Zgodnie z literalnymi zapisami porozumienia terminowość wpłat była warunkiem nieszczęynania postępowania egzekucyjnego w celu wyegzekwowania należności ustalonej tytułem egzekucyjnym (§ 2 ust 4). Ponadto strony ustaliły, że w przypadku opóźnienia w spłacie zobowiązania przekraczającego 5 dni roboczych od daty płatności cała pozostała niezapłacona należność wraz z odsetkami staje się natychmiast wymagalna, sprawa zostaje skierowana na drogę postępowania egzekucyjnego (§ 2 ust 5).

Przyjmuje się, że choć wykładnia umowy dokonywana winna być przy uwzględnieniu woli stron z chwili złożenia oświadczeń, a nie z chwili dokonywania wykładni (por. P. Machnikowski, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz, 2016, art. 65, Nb 12, s. 161), należy wziąć pod uwagę również postępowanie stron po złożeniu oświadczeń, w szczególności sposób wykonywania umowy przez strony, który wskazuje jak rozumiały one swoje prawa i obowiązki (tak SN w wyr. z 17.2.1998 r., I PKN 532/97, L. oraz w powołanym wyr. z 5.10.2005 r., II CK 122/05).

Wykładnia tych oświadczeń woli nie mogła zatem, jak tego chciałby pozwany, ograniczać się wyłącznie do badania dokumentu porozumienia. Pomocne byłyby bez wątpienia zeznania stron tej umowy, jednakże w toku postępowania taki dowód, z uwagi na brak wniosku, nie został przeprowadzony.

Wobec tego za istotny dla ustalenia woli stron uznać należało sposób postępowania stron po zawarciu porozumienia tj. przede wszystkim sposób wykonywania jej umowy.

Niesporne były w tym zakresie, następujące istotne fakty jak to, że spóźnienie w spłacie trzech rat dotyczyło maja, czerwca i lipca 2015 r., były to opóźnienia od 7 do 11 dni oraz, że ostatnia rata w wysokości 17.284,16 zł została zapłacona w styczniu 2016 r. Postępowanie egzekucyjne zostało natomiast wszczęte 9 stycznia 2018 r. o całą należność wynikającą z tytułu wykonawczego.

Strony zawierające umowę były profesjonalistami, wierzycielka M. G. (2) reprezentowana była wówczas przez pozwanego w niniejszej sprawie tj. Kancelarię (...) sp. z o.o. sp.k. Oczywiście w tej sytuacji jest, że obie strony miały świadomość co do znaczenia zawartych w porozumieniu postanowień. Taką wiedzę i rozumienie postanowień należy też przyjąć w odniesieniu do pozwanego jako nabywcy wierzytelności.

W konsekwencji zatem, skoro pomimo uchybień w terminach płatności rat pozwany w żaden sposób nie zareagował, nawet wzywając powoda do zapłaty pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, tylko dalej przyjmował kolejne raty, to uznać należy, że wolą stron było obowiązywanie porozumienia.

Brak wniosku egzekucyjnego w okresie od maja do sierpnia 2015 r. przewidzianego porozumieniem jednoznacznie wskazywał, że priorytetem dla wierzyciela było systematyczne spłacanie długu, nie zaś korzystanie z ostatecznych uprawnień w postaci egzekucji komorniczej, która z uwagi na sytuację powoda mogła zakończyć się fiaskiem.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, gdyby strony uznawały, że niedochowanie terminu spłaty rat skutkuje natychmiastową wykonalnością, to powód zaprzestałby dalszych spłat, a pozwany wystąpił z wnioskiem egzekucyjnym już latem 2015 r. Tymczasem powód dalej spłacał dług zgodnie z porozumieniem, a pozwany go przyjmował. Nie zareagował również poprzez oświadczenie, że dalsze spłaty przyjmuje z innym ich zaliczeniem np. na poczet należności ubocznych.

Różnica czasowa dwóch lat pomiędzy spłatą całego zobowiązania wynikającego z porozumienia, a datą wszczęcia postępowania egzekucyjnego oznacza, w świetle zasad doświadczenia życiowego, że strony, a w szczególności pozwany, uznawały umowę za wykonaną. Jest to także argument potwierdzający intencje i rozumienie przez strony kwestii wymagalności długu w kontekście opóźnienia w płatności rat i konsekwencji uchybienia jakim byłoby wszczęcie egzekucji.

Pozwany jako profesjonalista bez wątpienia znał praktykę dotyczącą wykonywania tego rodzaju umów, ma wiedzę i doświadczenie w tym zakresie. Stąd wniosek, że gdyby celem zapisów o natychmiastowej wykonalności długu w razie opóźnienia w płatności i wszczęcia postępowania egzekucyjnego była ich niezwłoczna realizacja, to egzekucja została by wdrożona.

Twierdzenie, że wszczęcie egzekucji jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem wierzyciela i że to do niego należy decyzja, kiedy zdecyduje się na wszczęcie takiego postępowania, jest prawdziwe. Tyle, że dla oceny intencji stron i rozumienia przez nie rozważanych postanowień porozumienia nie miało to znaczenia.

Ta wykładnia nie stoi w sprzeczności z oceną, że działanie pozwanego należy uznać za sprzeczne z art. 5 k.c.

Nadużyciem prawa podmiotowego było długotrwałe milczenie pozwanego i pozostawianie tym samym powoda w przekonaniu, że wywiązał się ze zobowiązania.

Dalej, wszczęcie postępowania egzekucyjnego i to o całość wierzytelności ustalonej tytułem wykonawczym, bez uwzględnienia spłaconego długu, po upływie stosunkowo długiego czasu po dokonaniu ostatniej wpłaty przez powoda. Łączyło się to z uruchomieniem całej „machiny” czynności egzekucyjnych tj. wezwaniem powoda do złożenia wykazu majątku, zajęciem wierzytelności i wynagrodzeń za pracę. Takie postępowanie, nieopowiedziane nawet wezwaniem powoda do zapłaty, ocenić należy za nielojalne i z punktu widzenia powoda za nieuczciwe. Tak to oceniał powód skoro na skutek jego wniosku, jako pokrzywdzonego, wszczęte zostało przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. (sygn. PR 2Ds.7.2020.2) przeciwko R. B. - prokurentowi pozwanej, śledztwo. Wprawdzie zostało ono umorzone (postanowienie z dnia 29 czerwca 2020 r. k.400 – 401) wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera ustawowych znamion czynu zabronionego, jednakże dla oceny zachowania pozwanego w rozważanej materii nie ma to znaczenia. Wedle ustaleń prokuratora to niedbalstwo pracownika pozwanej spowodowało wszczęcie egzekucji o całość wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego.

Na wniosek pozwanego komornik postanowieniem z dnia 20 lutego 2018 r. ograniczyła egzekucję ustalając, że kwota główna do zapłaty wynosi 148. 326, 95 zł, zaś odsetki 12. 174, 53 zł., bowiem okazało się że powód wpłacił 277.284,16 zł, jednakże dla oceny postępowania pozwanego w świetle art. 5 k.c. okoliczność ta nie miała również żadnego znaczenia, zwłaszcza, że nastąpiło to na skutek bezzwłocznej reakcji powoda.

Wobec cofnięcia apelacji we wskazanej części na podstawie art. 391 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny umorzył postępowanie apelacyjne w części ponad kwotę 160.501,48 zł objętej tytułem wykonawczym opisanym w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, a w pozostałej części apelacja na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

Małgorzata Gulczyńska Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Kaźmierczak